

Ο ΠΛΑΤΑΝΟΣ

Ο πλάτανος που ξεκινάει σύννεφο. Η Μενελαΐδα των Κερκυρών. Ένα πλατάνι που το φύτεψεν ο Ά- γιός Κοσμάς. Οί Έλληνες και το πλατάνι της Αδελίδος. Ο Πλάτων και ο πλάτανος. Το πανάρχαιο πλατάνι της Κώ. Ένα πλατάνι 1200 χρονών !... Όταν τούρμεψαν οι Χριστιανοί στη Συρία. Το φυσικό μνημείο ενός μεγάλου γεγονότος. Τα «εφτά αδέρφια». Ο πλάτανος των σταυροφόρων. Τα ιστορικά πλατάνια του Αγίου. Μία πρωτότυπη φυλακή του Άνδρέου Λόντου. Το παρχαλινό φίλι του Καποδιστρια. Το πλατάνι του Άγιου Γεωργίου στα Γιάννενα. Μία τεραστία κουφέλα ενός πλατανιού. Ο πλάτανος του Μεντρεσέ. κ.τ.λ. κ.τ.λ.

Όταν σέ βλέπω πλάτανε θεοῦ θεμελιωμένο...

Λέγει ένα παλιό Έλληνικό τραγούδι, προς το «γεροπλατάνο», τον γίγαντα των Έλληνικών δένδρων, το στολίσιμα των ερημησίων πηγών, τον ύδροραφή και πλατύφυλλο.

Η ρίζες σου σκίζουν τη γῆ ρουφάνε την καρδιά της...

Δέν ξερούμε ἄν μετά τό ἔλατο, ἄλλο δένδρο, ἔχει μῆτ' ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ ὅσο ὁ πλάτανος, ὁ καλός αὐτός παλῆτος τῶν δένδρων, καίό ἀπό τόν ὅποιον ξεκουράστηκαν ἀρματοῦλοι, ἔλα- στασαν οἱ κλέφτες, ξεφαντώσαν οἱ χωρτοί, ε- στάλισαν ὁ τσιπῆς, ὁροσοβολίστηκε ἡ λυγροῖ, ἀναπαύτηκε ὁ στρατοκόπος, κοιμήθηκε ὁ ξένος καί ὁ περσιστικός, ὄνειροπόλησε ὁ ἐρωτευμένος, κατέφυγε ὁ διαβίτης στίς βροχές καί τοὺς κατα- κλινομούς, ἐγλύντηκε ὁ ἀρχοντίας, καί αἰσθάνθηκε τόν ἐνωτό του μεγάλο καί τρανό βασιλεῖα μέσα στή φύσι ὁ φτοχός καί ὁ ξεπεσμένος...

Με τὰ κλαδιά σου τὰ ψηλά σύννεφα ἀνεμίζεις... καί μάχεσαι με τὸ βορῆ καί με τ' ἀστροπελέκια...

Αὐτὰ λέει ἡ ποίηση γιά τόν πλάτανο. Κατά τοὺς φυσικούς ἢ ἐν Ἑλλάδι πλάτανος, ἢ ἀνα- τολικῆ, εἶνε δένδρον κοινόν στίς παρμεσο- γείους χώρας καί τῆ δυτικῆ Ἀσία. Ὁ πλάτανος εἶνε δένδρο μακροβίον, πολλαπλασιάζεται διά σποράς, ἀναπτύσσεται δέ ταχέως καί εὐδοκμεῖ εἰς ἀρχαία ἔδαφη καί ἰδίως παρά-όρονα ὄβια». Αὐτὴ εἶνε ἡ βιογραφία, ἡ φυσικὴ ἱστορία, ἡ ζωὴ καί ὁ προσομοίωσις τοῦ πλάτανου, κατὰ τὴ φυσικῆ. Ἡμεῖς θύομε ἄν ἀποζητήσῃμε με τὴ ζωντανότερη καί πιό ἐνδι- αφέρονσα ἱστορία του.

«Ὅπως οἱ σημερινοὶ Ἕλληνες εἶσι καί οἱ ἀρχαῖοι εἶχαν ἰδιαιτέρα προτίμησι καί ἀγάπη στὰ πλατάνια. Ὁ Παναγιώτης λέει τὰ ἐξῆς γιά ἓνα πλατάνι πού λεγότανε «Με- νελαΐδας».

Λίγο παραπάνω ἀπὸ τὴν πόλιν (τὰς Κερκῆς) ὑπάρχει πηγὴ καί κοντὰ στὴν πηγὴ μιά μεγάλη καί ὄμορφη πλάτανος. Τὴν λένε δὲ Μενελαΐδα, γιατί διηγοῦνται πὼς ὅταν ὁ Μενέλαος ξε- σήκωνε τὸν στρατό του ἐναντίον τῆς Τροίας, κατακίηνωσε ἐκεῖ κοντὰ στὴν πηγὴ καί φύτεψε τὸ πλατάνι, λέγοντας :
— «*Ἡ πηγὴ καί τὸ πλατάνι αὐτὸ ἄς πάρη τ' ὄνομά μου!*»

Ποῦ γρηά ἐπίσης ἦταν καί «ἡ πλάτανος» πού ἐσώζετο στοὺς Δελεφούς, μέχρι τῶν ἡμερῶν τοῦ Θεοφράστου, γιά τὴν ὁποία λέγανε ὅτι τὴν φύτεψεν ὁ Ἀγαμέμνων. Ἐπίσης κοντὰ σὲ μιά κρήνη στὴν Αἰδλίδα καί κάτω ἴσπὸ ἓνα τε- ραστῖο πλατάνι, ἔαμαν οἱ Ἕλληνες πρὶν ἀναχωρήσουν γιά τὴν Τροία, τίς κανονισμένους θυσίας στοὺς θεοὺς των, ὅπως γράφει καί ὁ Ὅμηρος.

Όταν δὲ ἐγένετο τὸ πλατάνι αὐτό, πῆσαν τὰ ξύλα του, καθὼς γράφει ὁ Παναγιώτης, καί τὰ φυ- λάγανε ὡς *πολύτιμον μνημεῖον* στοῦ ναοῦ τῆς Ἀρτέμιδος, πού ἦτανε στὴν Αἰδλίδα.

Τὰ πλατάνια οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες τὰ φύτευανε στὰ ἄλση, στοὺς «παρ-

δείσεις καί στὰ γυνάσια».

Καίό ἀπὸ τὴν σκιάν τῶν πλατανίων ἐδί- δασκεν ὁ Πλάτων στὴν Ἀκαδημία.

Τὰ ἱστορικά πλατάνια, πού σόζονται ὡς ἄμωρα, εἶνε πολλὰ.

Ένα τέτοιο, λένε, ὑπάρχει στὴ νῆσο Κώ, μέσα στὴ μέση τῆς δημοσίας πλατείας τῆς κομποπόλεως. Εἶνε τόσο γερασμένο ὅμως, πού τὰ μισόξερρα πλέον καί βαρεὰ κλωνάρια του, θὰ ἐσχιζόντουσαν καί θὰ πέφταν, ἂν οἱ φιλότιμοι κάτοικοι τῆς Κώ, δὲν ἐφρόντιζαν νὰ τὰ ὑποστηρίξουν με κολώνες μαρμαρένιες.

Κατὰ τὸν Βίττωφ, τὸ πλατάνι αὐτὸ εἶνε ἀρχαιότερο τοῦ Ἰαποκράτους!

Υπολογίζεται ὅτι θὰ εἶνε παραπάνω ἀπὸ χίλιον διακοσίων ἔτην, καί εἶνε βεβαιωμένη ἡ ἡλικία του αὐτῆ, τὸ πλατάνι πού φύτευθηκε στὰ 634 στή Ἰουλιανῶ, εἰς ἀνίμνησιν τῆς πα- ραδόξης τοῦ Ἰουλιανισμοῦ στὴν πρωτεύουσα αὐτῆ τῆς Συρίας, ἀπὸ τοὺς Χριστιανούς.

Γιά τοῦτο καί τὸ δένδρο ἐκεῖνο θεω- ροῦνται ἱερὸ ἀπὸ τοὺς Μωαμεθανούς.

Ἐπίσης ἱστορικὸ, παλιὸ πλατάνι εἶνε καί τὸ πλατάνι πού εἶνε κοντὰ στο Μπουρνούκ-Ντερέ τοῦ Βοσπόρου. Τὸ πλατάνι αὐτὸ λέγεται «εφτά ἀδέρφια», γιατί ἀπὸ τὴν ρίζαν τοῦ παλαιοῦ κορμοῦ ἀναβλάστησαν καί μεγάλωσαν καί ζοῦνε καί σήμερα ἀκόμα ἄλλα ἑφτά πλατάνια.

Όταν ἐγένεν ἡ μεγάλη σταυροφορία, κάτο ἀπὸ τὸ πλατάνι αὐτὸ κατεσκήνωσαν ὁ Ζουφρουά-ντε-Μπουγιόν, καί γιά τοῦτο οἱ Ἐθνοφίλοι, με τὸ ὄνομα τοῦ σταυροφόρου αὐτοῦ ἔξερουνε τὸ δένδρο τοῦτο.

Ὁ Ὀρφανίδης ἀναφέρει τρία μεγάλα ἱστορικά πλατάνια τῆς Ἑλλάδος.

Τὸ ἓνα εἶνε κοντὰ στὸ Αἶγιο, μέσα σὲ μιά βαθιὰ καί ἰσχυρὴ κοιλάδα, πού τὴν σχηματίζουν ἡ τελευταῖες διαπλαθώσεις τῆς σειράς τῶν Ἀ- ρουαίνων ὄρεων.

Τὸ δεύτερο βρῖσκεται πάλιν στὸ Αἶγιο κοντὰ στὴν παραλία. Τὸ πλατάνι αὐτὸ στὰ 1874, εἶχε ἓνα παχάτο κορμῶ, τοῦ ὁποῖου ἡ διάμετρος ἦταν μεγαλύτερη ἀπὸ τρία μέτρα καί εἶχε μέσα μιά κορυφαία ἀνοιχτὴ ἀπὸ τὸ ἐπάνω μέρος!

Ληγοῦνται ὅτι ὁ στρατηγὸς Ἀνδρέας Λόν- τος, ἐφυλάσσει, κατὰ τὴν ἐπιανίστασιν τοῦ 1821, μέσα στὴ κορυφαία τοῦ πλατανιού αὐτοῦ, τοὺς στρατιώτες του, πού ἦσαν ἀτακτοὶ ἢ ἀπει- θάγραχοι.

Τὸ τρίτο μεγάλο πλατάνι, εἶνε τὸ πλατάνι τοῦ Ναυπλίου, τὸ ὁποῖο ξεράθηκε στὰ 1860.

Γιά τὸ πλατάνι αὐτὸ γράφει τὰ ἐξῆς ἰ- αχυρὸς Ὁρφανίδης στὰ «Γεωπονικὰ» του.

— «*Υπ' αὐτὸ πολλὰς συνεσκέφθησαν καί κυβερνῶντες καί κυβερνῶμενοι, ὑπ' αὐτὸ ὁ μακαρίτης Κυ- βερνήτης, κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ Πάσχα, εἶδεν τῆς ἀγάπης τὸ φίλημα εἰς προύχοντας καί λαόν, καί παρὰ τῷ γρηαῖφ κορμῶ αὐτοῦ ἰσάμενος ὁ ἀπότομος ἀλλὰ ἠδυστηλὴ καί φιλόπατρις διδά- σκαλος Γεννάδιος, ἐξεφώνησε τὸν περὶ συνεσφορῆς λόγον του, μετὰ τὸ τέλος τοῦ ὁποῖου πάντες, πτωχοὶ καί πλούσιοι, ἐκένωσαν τὰ βαλάντια αὐτῶν».*

Ἀλλὰ ὄχι καί σὲ λίγες ἄλλες πόλεις, κομποπόλεις καί χωριά τῆς Ἑλλάδος, σόζονται πλατάνια, τὰ ὁποία θυμίζουν στοὺς κατοίκους, τοὺς κατὰ τὴν Ἐπιανίστασι τοῦ 1821 καί τίς ἄλλες ἡμέρες τῆς δου- λείας, τίς κρημνίσεις τῶσαν ἑλλήνων προκρίτων ἢ ἀπλαοχηγῶν ἢ τὸν ἀπαγορευσιμὸν τῶσαν καί τῶσαν ἀδίων...

Στὰ Γιάννενα με φρίκη ἀκόμα, δείχνουν λίγο ἔξω τῆς πόλεως τὸ πλατάνι στοῦ ὁποῖο ὁ Ἄλχι-Πασσῆς κρημοσε τοὺς Γιαννιώτες, ὅπως καί μέσα στὴ πόλι, τὸ πλατάνι κάτω ἀπὸ τὸ ὁποῖο ἐμαρτύρησε ὁ νέος ἅγιος καί πολιοῦχος τῶν Ἰωαννίνων, Γεωργίος ὁ Χοζεβίτης.

Τὸ μέγεθος, ἡ ὄμορφη, τὸ πλῆθος καί ἡ ὑψηλότης πού προ- σφέρουν τὰ πλατάνια στον ἄνθρωπο, ἔγναν αἰτία νὰ πᾶρουν τὸ ὄνομα τῶν διάφορα ποτάμια, πόλεις καί χωριά στὴν Ἑλλάδα, κατὰ τὴν ἀρχαιότητα.

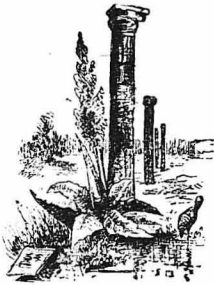
Οἱ ἀρχαῖοι εἶχαν δώσει σὲ πόλεις καί τοποθεσίες τὰ ὀνόματα Πλατανίος, Πλατανιστός, Πλατανιστοῦς, Πλατα- νιστόν, Πλαταμόν καί Πλάτανος. Τὸ ἴδιο καί οἱ σύγχρονοι Ἕλληνες: π. γ. Πλατανίκα, Πλατάνια, Πλατανιά, Πλατανιστός καί Πλάτανος.

Παλαιὲς κουφέλες πλατανίων στὴν

ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΟΠΟ ΜΑΣ

ΠΩΣ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΝΟΝΤΑΙ ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΚΥΡΙΑ ΟΝΟΜΑΤΑ

Τὰ κύρια ὀνόματα στὴν Ἑλλάδα. Πῶς τὰ μεταβάλλουν. Τί γίνεται στὴ Μακεδονία. Στὰ νησιά. Μία μελέτη τοῦ Μπούτουρα. Τὰ ὀνόματα στὸν Πόντο. Ὅνόματα γυναικῶν καὶ ὀνόματα ἀνδρῶν. Ὁ Τσίλης, ὁ Κοκελιός, ὁ Νιανιάτσος. Τὰ ἀρχαιοκρατῆ ὀνόματα. Γυναικῆς μὲ ὀνόματα Ἑβραϊκῶν πόλεων κ.τ.λ. κ.τ.λ.

Εἶνε φοβεροὶ καὶ τρομεροὶ οἱ Ἠπειρώται καὶ οἱ δυτικοὶ Μακεδόνες εἰς τὸ νὰ μεταμορφῶνουν τὰ κυρία τῶν ὀνόματα. Ἀδύνατον νὰ καταλάβετε τί θὰ εἴπῃ, ἐπὶ παραδείγματι, Ντόντος, Κοκολιός, Τσίλης, Νιανιάτσος, Μήτας, Λίτσος, Αἰόλιος καὶ τόσα ἄλλα. Ποῦ νὰ τὰ καταλάβῃ κανεὶς ἂν δὲν τοῦ δώσῃ ἄλλος τὴν ἐξήγησι· Πῶς ὁ Θεόδωρος ἔγενε Ντόντος, καὶ ὁ Νίκος Κοκολιός, καὶ ὁ Βασίλης Τσίλης, καὶ ὁ Θανάσης Νιανιάτσος, καὶ ὁ Δημήτρης Μήτας, καὶ ὁ Θεόδωρος πάλι Λίτσος καὶ ὁ Γιώργος Αἰόλιος! Ἡ παραποίησης αὐτῆ τῶν ὀνομάτων προχωρεῖ ἐπ' ἄπειρον. Περιφημότεροι ἀπὸ ὅλους τοὺς Δυτικομακεδόνες εἰς τὸ νὰ ἀλλάσσουν τὰ ὀνόματα, νομίζω ὅτι εἶνε οἱ Κοζανίται. Δὲν πηγαίνουν ὁμοῦ πᾶσι καὶ οἱ ἐλληνοβλῶλοι τῆς Πίνδου, οἱ αὐτεχρόνιοι τὸν χειμῶνα ἀπὸ τὰ χωριά τῶν καὶ ἐγκαθίστανται εἰς τὰ Γρεβενά, τὴν Κοζάνη, τὴν Ἐλασσόνα, τὴν Λαρισα, τὸν Τυρνάβο, τὰ Τριχαλῶνα, τὴν Καλαμπάκα.

Εἰς τοὺς βλαχοφῶρους Ἕλληνας τῆς Πίνδου ἐπικρατοῦντα τὰ ὀνόματα· Γιώργος, τὸ ὅποιον γίνεται Γούλας, Γούλας, Γκόζγος, Στέργιος, τὸ ὅποιον γίνεται Τέγος ἢ Γούσος, Ζήσης, τὸ ὅποιον γίνεται Τσουύλιας, Θεόδωρος τὸ ὅποιον γίνεται Μήτας, καὶ ἄλλα κατὰ τὸν ἴδιον τρόπο.

Ὅρατε τώρα πῶς λέγουν οἱ Κοζανίται τὸ ἐπικρατοῦντα εἰς τὸν τόπον τῶν χωρῶν ὀνόματα. Τὸν Κόστα, Κόστα, Τὸν Παναγιώτη, Γιώτα, Τὸν Νίκο, Κολούση, Κοκολιό, Κοκόλη, Τὸν Μιχάλη, Μιχαλίτη, Τὸν Δημήτρη, Μήκα, Τὸν Γιώργο Αἰόλιο, Τὸν Γιάννη, Νιάκο, Τὸν Θανάση, Νιανιάτο, Τὴν Ἀναστασία, Τσιτοῖνα, Σίτα, Τσιαντό. Εἰς τὰ χωριά τῶν Γρεβενῶν ἐπικρατεῖ τὸ ὄνομα Γρουντῆς τὸ ὅποιον σημαίνει Κοκωνταίνος.

Εἰς τὴν Σάσιον οἱ Λουζὰς λέγεται Λούζας, ὁ Δημήτρης Τζίμος, ὁ Ἀναστάσης Τίτσιος, ὁ Κώστας Ντίνας, ἢ Ἄννα Μπουζέλα, ἢ Ἀναστασία Τζουζέλα. Γενικῶς εἰς ὅλην τὴν Δυτικὴν Μακεδονίαν ἐπικρατεῖ τὸ ὄνομα Ντόντος τὸ ὅποιον, ἅπλος εἶπαμε, σημαίνει τὸν Θεόδωρο, καὶ τὸ ὄνομα Ζήσης ποῦ ἔχει λίγες φορές γίνεται Τσουύλιας ἢ Τσουύλη. Τὸ ὄνομα Μαυοῦλης, τὸ ὅποιον τόσο συνηθισμένο εἶνε εἰς τὴν Κρήτη, εἰς τὰς Κυκλάδας καὶ εἰς τὰς Σποράδας, εἶνε σχεδὸν ἄγνωστον εἰς τὴν Θεσσαλίαν, τὴν Ἠπειρὸν καὶ τὴν Μακεδονίαν.

Ὁ μακαρίτης Ἀθανάσιος Μπούτουρας εἰς τὸ ἐκδοθὲν τὸ 1912 σημαντικώτατον ἔργον του «Τὰ Νεοελληνικὰ κύρια ὀνόματα», εἶχε περιλάβῃ ἕνα μείζον ἀριθμὸν ὀνομάτων ὅλης τῆς Ἑλλάδος, τῆς Μ. Ἀσίας καὶ τοῦ Πόντου μὲ τὰς παραλλαγὰς τῶν. Τὸ ἔργον αὐτὸ ἐστηρίζθη κυρίως εἰς τὰ ὑπόλοιπα στοιχεῖα εἰς τὰ ἀρχεῖα τοῦ ἱστορικοῦ Λεζβίου τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης, καὶ εἰς τὰς προηγουμένας δημοσιευθείσας σχετικὰς πραγματείας. Μὲ ὅλο ὅμως τὸ πλῆθος τῶν δημοσιευθέντων ὀνομάτων καὶ τῶν παραλλαγῶν τῶν, ὑπάρχει ἀπειρία παραλλαγῶν ἢ ὁποία ἐξακολουθεῖ νὰ μὴν ἄγνωστος. Κάθε τόπος ἔχει τὰ ὀνόματα τὰ ὅποια προτιμᾷ καὶ τὰς παραλλαγὰς τὰς ὁποίας συνήθει. Τὸ ὄνομα ἐπὶ παραδείγματι Ἄμερσα ἢ Ἀμερσό, συνήθετον εἰς τὰ νησιά τοῦ Αἰγαίου, εἶνε ἀπολύτως ἄγνωστον εἰς τὴν μεσογαικὴν ἑλλάδα.

Τὸ ὄνομα ἐπίσης Ἄννα, συνηθισμένον εἰς τὴν παλαιὰν ἑλλάδα, εἶνε σχεδὸν ἄγνωστον εἰς τὴν Μακεδονίαν. Ἡ Αἰκατερίνη ὅμως, ἢ Μαρία, ἢ Παναγιώτα καὶ ὁ Παναγιώτης κυριαρχοῦν παντοῦ.

Ὁ Μπούτουρας σημειώνει εἰς τὸ βιβλίον του αὐτὰς τὰς παραλλαγὰς τοῦ Παναγιῶτα καὶ Παναγιώτης· Παναγία, Παναγιώ, Νάγκω, Γούλα, Παγιοῦ, Πανιοῦ, Παναγιωτῆ, Γοτῶ, Γιώτα, Γιωτοῦ, Πατοῦ, Πῶτα, Νιώτα, Νότα, Παγῆς, Παγίος, Παναγίος, Παναγιῶτας, Παναῆτας, Τάκος, Παναγιωτάκης, Γιώτης, Νιώτης, Νιότης, Νότας, Μπῶτης, Πάντος, Παντούσης, Παντούσης, Μποντώνης, Παναγιῶς Παναγιῆς, Πάνος, Μπάνος, Πανιάς, Μπανιάς, Πάντσιος, Παντούλης, Πανούτσος, Πάικος, Πανιός, Μπανιός.

Αὐτὰς τὰς παραλλαγὰς σημειώνει ὁ Μπούτουρας τοῦ ὀνόματος ἀρχαία ἐποχῆ ἀναφέροντα πολλὰ ἀπὸ τὸν Παισαυνία. Μία μεγάλη καὶ περιεργὴ τέτοια κουράλα, ἀναφέρει ὁ Πλίνιος ἐπὶ Λυκία. Ἡ κοιλότης αὐτῆς εἶχε περιφέρεια 84 ποδῶν, μέσα δὲ στὴν κουράλα αὐτὴ ὁ Ρωμαῖος διοικητῆς τῆς ἐπιχώρας Μυριανός, ἐγεννητοῖς μὲ ἄλλους δεκαεπτὰ συνδαιτυμόνας!...

Περὶ φημι γὰρ τις κρημάλος τῶν Χριστιανῶν ἐπὶ τουρκοκρατίας, εἶνε καὶ ὁ πλάτανος τοῦ Μεντροσὲ στὴν πόλιν μας.

Ὁ Ξωτάρης

Παναγιώτα καὶ Παναγιώτης. Φαίνεται ὅμως ὅτι παραλλαγαὶ ὑπάρχουν καὶ ἄλλαι ἀκόμη τοῦ ἰδίου ὀνόματος. Κατὰ τόπους ἐπικρατοῦν, ὡς γνωστὸν διάφορα ὀνόματα. Ἡ Κέρκυρα μὲ τοὺς Σπόρους τῆς, ἢ Κεφαλληνία μὲ τοὺς Γερασίμους τῆς, ἢ Ζάκυνθος μὲ τοὺς Λιονουσίους τῆς καὶ ἡ Κρήτη μὲ τοὺς Μαυοῦλους τῆς, δὲν ἔχουν τὸ μονοπόλιον τῶν προτιμωμένων ὀνομάτων. Εἰς ὁρισμένα μέρη τῆς ἑλλάδος, εἰς τὴν κομπολίην ἰδίως Βέλβενδος τοῦ νομοῦ Κοζάνης, ὑπάρχει τάσις νὰ δίδουν ἀρχαιοκρατῆ ὀνόματα. Θὰ ἀκούσετε, ἐπὶ παραδείγματι, νὰ κυριαρχῇ τὸ ὄνομα Κλεάνθης, Ἀρχαιοκρατῆ ὀνόματα, τῆς βυζαντινῆς ὁμοῦ ὀνοματολογίας, ἐσυνήθηζον νὰ δίδουν καὶ εἰς τὸν Πόντον καὶ εἰς τὴν ἐπαρχίαν Νιζοηρείας. Οἱ γάτοιχοι τῆς Νικαίας οἱ ἀσπυγέτες μέχρις ἐνὸς τοῦ 1919 ἀπὸ τοὺς Τούρκους, ἔφερον ὅλοι σχεδὸν ἀρχαιοκρατῆ ὀνόματα. Παράδοξα εἶνε καὶ τὰ ὀνόματα τῶν γυναικῶν τὰ ὁποία ἐσυνήθηζον εἰς τὸν Πόντον. Πολλὰ γυναικῆς ἔφερον τὸ ὄνομα Βηθλεὲμ. Συνήθηζον ὅμως καὶ τὸ ὄνομα Γεθσημανῆ, τὸ ὄνομα Ναζαρετ καὶ τὸ ἀρσενικὸν Ἰορδάνη. Ὁλόκληρος δὲληθὲν σχεδὸν ἡ τοπογραφία τῆς Γερονιάλη, εἶνε μεταβλήθη εἰς τὸν Πόντον εἰς κύρια ὀνόματα.

K. Φαλατζῆς

ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΛΑΩΝ

ΔΟΥΛΑΒΟΤΟΙ ΠΟΥ ΥΠΟΔΟΥΛΩΘΟΥΝ

Ὅπως εἶνε γνωστὸν, ὅταν οἱ Ρωμαῖοι κατέκτησαν τὴν Ἑλλάδα διὰ τῆς βίας, ὑπεδουλώθησαν κυριολεκτικῶς ὁ αὐτὴν πνευματικῶς. Καὶ ἤρθε ἐποχὴ κατὰ τὴν ὁποία στὴν κομποκρατῆ Ρώμην δὲν μπορούσε νὰ θεωρηθῆ κανεὶς ὅτι εὐγενής, ὅτι μορφωμένος ἂν δὲν ἤξεο νὰ γράφῃ καὶ νὰ μιλή τῆλετα τῆν Ἑλληνικῆν. Ἀς ἀφήσουμε ποῦ ἕνα πλῆθος Ρωμαῖοι συγγραφεῖς, μετὰ τὸν ὅποιον ἐπὶ τὸ ὄνομα αὐτοκρατορίας, ἐσπούδησαν νὰ γράφουν τὰ ἔργα τοὺς Ἑλληνιστῶν.

Ἀλλὰ δὲν εἶνε μονάκι οἱ Ρωμαῖοι ποῦ παρουσίασαν τὸ ἀλλόλογο φαινόμενο νὰ ὑποδουλωθῶν σὺν τοῖς δουλαβότοις τῶν. Κατὰ παρόμοιον ἐνεβῆ καὶ μὲ τοὺς Ἰάπωνες καὶ τοὺς Κορεάτες. Ἡ ἱστορία ἀναφέρει ὅτι οἱ Ἰάπωνες ποῦ παρουσιαζόντων σήμερα θάματα πολιτισμοῦ καὶ προόδου, μέχρι τοῦ ἔτους 200 π. γ., βρισκόντωνσαν βυθισμένοι μέσα στὴν πῶ σποτική ἀμάθεια. Ἡ τέχνη, ἡ ἐπιστήμη καὶ τὰ γράμματα ἦσαν ἐντελῶς ἄγνωστα στὴν χώρα τοῦ ἀνατέλλοντος Ἠλίου. Οἱ ἀνθρώποι ζούσαν σχεδὸν ὡς ἀγριοί. Κατὰ τὸ ἔτος ὁμοῦ 200 π. Χ. ἡ τότε αυτοκρατῆ τῆς Ἰαπωνίας Ζιζού - Κόζω ἐξεστράτευσεν κατὰ τῆς Κορέας, τεθείσα ἡ ἰδία ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ στρατοῦ τῆς. Ἡ Κορέα κατὰ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ἦσαν ὑποτελῆς στὴν Κίνα καὶ εἶχε κἀκεῖ σπουδαίαις καὶ ἀξιόλογας προόδους σὺν τῆς τέχνης, τῶν γράμματα καὶ σὺν τῆς ἐπιστήμης. Ἐξυπνοτάτοι, ὅπως εἶνε οἱ Ἰάπωνες, ὅταν ὑπέταξαν τὴν Κορέαν, ἐξετίμησαν τὸν πολιτισμὸν τῆς καὶ δὲν ἀγύρισαν νὰ τὸν ἐμεταλλευθῶν.

Μετῆφρασαν στὴν Ἰαπωνίαν πολλοὺς Κορεάτες, οἱ ὅποιοι ἐχρησίμευσαν ὡς διδάσκαλοι στὰ γράμματα καὶ σὺν τῆς τέχνης γὰρ τοὺς Ἰάπωνες. Οἱ Κορεάτες, εἶνε ἐκεῖνοι ποῦ μετέδωκαν τὰ πρῶτα φῶτα τοῦ πολιτισμοῦ στὴν τότε ἡμιαγρία Ἰαπωνία.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Ἡ ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ΤΟΥ ΒΟΛΤΑΙΡΟΥ

Ἐπειδὴ τελευταίως γίνεται πολὺς θόρυβος γὰρ τὸ Βολταίρου, ἀξίζει νὰ παραθέσωμε μερικὰ ἀποσπασματα ἐπιστολῶν του, μέσα ἀπὸ τὰ ὅποια διαφαίνεται ὅλος ὁ χαρακτήρ του, καὶ ὅλα τὰ αἰσθητικὰ ποῦ ἔτρεφε πρὸς τὸν τόπον του καὶ πρὸς τοὺς συμπατριώτας του:

«... Τὸ Παρίσι, — γράφει, — εἶνε ἕνας μέγας ὀρνιθῶνας, μέσα σὸν ὅποιον δὲν ὑπάρχουν παρὰ γάλλοι φοροπερηφάνοι καὶ παπαγάλλοι ποῦ ἐπαναλαμβάνουν τὸ κάθε εἶ χωρὶς νὰ τὸ ἔχουν καταλάβει». (Ἐπιστολὴ του τῆς 12 Ἀπριλίου 1776).

«... Ὁ λαὸς πρέπει νὰ δηρηταί νι' ὄχι νὰ διδάσκεται· δὲν ἀξίζει τὸν κόπον τὸ διδάξῃ κανένας τὸ παραμικρὸ!» (19 Μαρτίου 1766).

«... Ὅσο γὰρ τὸν λαὸν, αὐτὸς θὰ παραμείνῃ πάντοτε ἡλίθιος καὶ βάρβαρος... Ὁ λαὸς ἀποτελεῖται ἀπὸ βώδια, ποῦ τὸν χρειάζεται καὶ χρεῖται!»